

A vers kora — 33 év

SIMAI MIHÁLY

Költő, most kell szólanod!

Akít megöltek, nem beszélt;
úgy vádolt vérrrel, hallgatóg...
Akít temettek, sem beszélt;
némán pörölt a föld alatt...

Akít fölhoztak, sem beszélt;
igazát kérte szóltalan,
és amnyi bosszút rá, ahány
elporladt, széthullt csontja van!

...beszéltek még a bűnösök.
Dölyfölt néhány akasztató...
Mint bűzös gödrök szennyvíze,
fröccsent felénk a locska szó.

A hárombetűs iszonyat
veszeten osztott kint, halált.
Egy börtön volt a föld, az ég —
és Magyarország mégis talpra állt!

Vér... vér... vér... vér... mennyi vér!
Halott... halott... jaj, mennyi is?!
Magyar? — nem, áruló, aki
ekkora eskünek se hisz!

Szent, véres eskü! Piros az
írás és piros a pecsét.
Egy nemzet szíve lükteti
mindenre elszánt szövegét!

„Egy akarat van, a miénk!
Egy hatalom van: mi magunk!
Egy életünk van, de ha kell,
szabad hazánkért százszor meghalunk!”

Szabadság — büszke üstökös,
magyar egünkön ritka fény!
Te szent, te százszor álmodott,
ezerszer áldott tünemény!

Maradj örökre csillagunk!
Égbolton, szívben úgy ragyogj,
hogy a „magyar” szon mindenk
értse ezt: „Független vagyok!”

Költő! most, most kell szólanod!
Szavak izgatják nyelvedet.
Zengi hát, harsogi hát, költemény,
megöltek és élők helyett:

Van már Igazság! Itt van, ím,
a sírból fényre fölhozott!
Óvjatok, őriztétek őt,
az ő szavával szóljatok!

S Igazság, Hűség, Becsület
hármasszent szikla alatt
tornyozd újjá az élelet
teremtő, bátor akarat!
(Megjelent 1956. november 3-án
a békéscsabai Független Újságban)

ALBERT CAMUS

A magyarok vére

Nem tartozom azok közé, akik azt kívánják, hogy a magyar nép újra fegyvert fogjon, bevesse magát egy eltiprásra ítélt felkelésbe — a nyugati világ szeme láttára, amely nem takarékoskodnék sem tappsal, sem keresztényi könnyel, hanem hazamenne, felvénne házipapucsát, mint a futballszurkolók a vasárnapi kupamérkőzés után.

Tul sok a halott már a stadionban, s az ember csak saját vérével gavalleroskodhat. A magyar vér oly nagy értéke Európának és a szabadságnak hogy óvnunk kell minden cseppjét.

Azok közé sem tartozom, akik úgy hiszik, alkalmazkodni kell, ha átmenetileg is, bele kell törödni a rémuralomba. Ez a rémuralom szocialistának nevezi magát, nem több jögon, mint ahogyan az inkvizíció hóhérai keresztényeknek mondták magukat.

A szabadság mai évfordulóján szívemből kívánom, hogy a magyar nép néma ellenállása megmaradjon, erősödjön és a mindenünnen támadó kiáltásaink visszhangjával elérje a nemzetközi közvélemény egyhangú bojkottját az elnyomókkal szemben.

Es ha ez a közvélemény nagyon is erőtlén és önző ahhoz, hogy igazságot szolgáltatson egy vértanú népnek, ha a mi hangunk túlságosan gyenge, kívánom, hogy a magyar ellenállás megmaradjon addig a pillanatig, amíg keleten az ellenforradalmi állam mindenütt összeomlik ellentmondásainak és hazugságainak súlya alatt.

A legázolt, bilincsbe vert Magyarország többet tett a szabadságért és igazságért, mint bármelyik nép a világon az elmúlt húsz esztendőben. Ahhoz, hogy ezt a történelmi leckét megértse a fülét betömő, szemét eltakaráó nyugati társadalom, sok magyar vérték kellett elhullnia — s ez a véráram most már alvad az emlékezetben.

A magára maradt Európában csak úgy maradhatunk hívek Magyarországhoz, ha soha és sehol el nem áruljuk, amiért a magyar harcosok életüket adták, és soha, sehol — még közvetve sem — igazoljuk a gyilkosokat.

Nehéz minékünk méltónak lenni ennyi áldozatra. De meg kell kísérelnünk, feledve vitáinkat, revideálva tévedéseinket, megsokszorozva erőfeszítéseinket, szolidaritásunkat egy végre egyesülő Európában. Hisszük, hogy valami bontakozik a világban, párhuzamosan az ellentmondás és halál erőivel, amelyek elhomályosítják a történelmet — bontakozik az élet és meggyőződés ereje, az emberi felemelkedés hatalmas mozgalma, melyet kultúrának nevezünk, s amely a szabad alkotás és szabad munka terméke.

A magyar munkások és értelmiségiek, akik mellett annyi tehetetlen bánattal állunk ma, tudják mindezt, s ők azok, akik mindennek mélyebb értelmét velünk megértették. Ezért, ha szerencsétlenségükben osztozunk — miénk a reményük is. Nyomorúságuk, láncaik és száműzöttségük ellenére királyi örökséget hagytak ránk, melyet ki kell érdemelnünk: a szabadságot, amelyet ők nem nyertek el, de egyetlen nap alatt visszaadtak nekünk!

(1957)

Kokainháború emészti Kolumbiát!

„Inkább egy sír Kolumbiában, mint egy cella az Egyesült Államokban”

Földgolyónk mindennapi eseményeit nyilvántartó nemzetközi hírbörzén magasan jegyezték 1989 nyarának kolumbiai történéseit. Az Egyenlítő menti dél-amerikai országból érkező információk tanúsága szerint ugyanis a kábítószer-kereskedelem elleni erőteljes fellépést sürgető — megvalósíthatatlannak tűnő — jel-szavak kíváncsai napjainkra véres valósággá változtak.

A kolumbiai hatóságok és a koka-inmaffia között kialakult fegyverszűnet csendjét a kábítószer-kereskedők szervezésében végrehajtott brutális gyilkosságsorozat zavarta meg. Két nap leforgása alatt fegyveres akció áldozata lett egy bogotai bíró és Antioquia tartomány rendőrfőnöke. Luis Carlos Galán, a köztársasági elnök hivatali reményteli várományosának meggyilkolásával pedig Kolumbiában elszabadult a pokol. A terrorcselekményekre válaszul a hivatalban levő elnök, Virgilio Barco a szükségállapot bevezetése mellett nyílt kereszties hadjáratot hirdetett a kokainbárók hatalmának megtörésére, majd bejelentette: a jövőben bírósági végzés nélkül minden őrizetbe vett kokainkereskedőt kiadnak az Egyesült Államoknak.

A kiadatás a maffiózók számára hűbá vágó kérdés. Ha ugyanis egy elfogott kábítószer-kereskedő ellen Kolumbiában indul büntetőeljárás, akkor a tárgyalást vezető bíró megfélemlítésével vagy megvesztegetésével már elérhető a perbe fogott ártatlanságának kinyilvánítása, de legalábbis bizonyítékok hiányában történő felmentése. Ha azonban az őrizetbe vett személyt kiadják az Államoknak, úgy a terheltnek nem lehetnek illúziói szabadlábba helyezésével kapcsolatban.

Barco elnök bejelentését követően Washington összeállította és elküldte azt a száz, már régóta körözött személy nevért tartalmazó listát, amely a Medellín- és a Cali-kartell tizenkét csúcsvezetőjét is a kiadatandók között tüntette fel. (Nevezett szervezetek szállításai elégitik ki az Amerikai Egyesült Államok kokainszükségletének 80 százalékát.)

A most formálódó kiadatási megá-lapodás jogelődje egy 1979-ben megkötött egyezmény. E szerződés mara-déktalan teljesítését kezdetben a maffia sikeresen megtorpedózta. A változás jelei csak 1983-ban kezdtek mutatkozni, miután Rodrigo Larát nevezték ki igazságügy-miniszternek. Az új miniszter amerikai segítséggel nagyszabású kokainrazziát hajtott végre Kolumbia Caquete tartomá-

nyában, s az akciót követően ígéretet tett az 1979-es szerződés passzusainak betartására is. Ez utóbbi kijelentésével Lara aláírta saját halálos ítéletét. A maffia húszezer dolláros megbízatását teljesítendő két „kokaincowboy” (fegyveres motoros bér-gyilkos) 1984 áprilisában véget vetett az igazságügy-miniszter életének. Az elhunyt politikus utódjául Enrique Parejót nevezték ki, aki elődje szellemében látott munkához, s tevékenysége során tizenöt maffiózót adatott ki az Államoknak. Emiatt a Medellín-kartell fenyegető levelek özönét küldte az igazságügyi tárca tulajdonosának címére, aki félelmében egy biztonságosnak vélt diplomáciai feladatot kért s kapott elnökétől: nagyköveti megbízólevéllel a zsebében 1986 őszén érkezett új állomáshelyére, Budapestre. A bosszú azonban, „amiért kiszolgáltatotta honfitársait az amerikai imperializmusnak”, Magyarországon is utolérte. A tettes 1987 januárjában négy lövést adott le közvetlen közélről az exminiszter Parejóra, aki súlyosan megsebesült ugyan, de túlélte a merényletet.

A politikai élet jeles képviselői ellen végrehajtott támadások következtében a kolumbiai állam defenzívába kényszerülve előbb csak felfüggesztette az 1979-es szerződés végrehajtását, majd 1987 júniusában a Legfelsőbb Bíróság alaki hibára hivatkozva, a paktumot hatályon kívül helyezte.

A változt előzményekre tekintettel érthető, miért titulálta George Bush, az Amerikai Egyesült Államok elnöke bátor lépésnek Barco új kiadatási ígértét. Washington — felismerve a nehézségeket — felajánlotta, hogy speciálisan képzett kommandókat küld a maffia ellen. Kolumbia elnöke megköszönve a temérdek politikai buktatót magába foglaló gesztust — az ország szuverenitására és elegendő belső tartalékára hivatkozva —, elutasította a segítség ilyen megnyilvánulási formáját. A 65 millió dolláros amerikai pénzügyi támogatást élvező, de a katonai segítséget nélkülöző kormánycsapatok eddigi eredményei azonban még nem igazolják teljes mértékben Barco elnök álláspontját.

Igaz ugyan, hogy a rajtaütések következtében a katonák Medellínben elfoglalták a kokainkartell első számú vezetőjének, Pablo Escobar-nak a tulajdonát képező repülőteret, állatkertet, két luxus apartmant, diszkót és egy erődként kiépített — be-rendezett — villát, de ezek megszá-lása csak apró kellemetlenséget okoz-

hat a világ negyedik-ötödik leggazdagabb embereként számon tartott Don Pablónak. A lefoglalt 650 fegyver, 1140 személygépkocsi és teherautó, valamint 22 jacht, 135 repülőgép és 15 helikopter hiánya is csak átmeneti üzemzavart idézhet elő a kartell olajozott gépezetében. A széles körű offenzíva nyomán csupán egy — az Egyesült Államok által is keresett — medellini maffiózó, Eduardo Martinez Romero akadott fenn a kormánycsapatok hálóján. Az őrizetbe vett kolumbiai esete az újabb kiadatási eljárások mintájául szolgálhat.

Ezzel kapcsolatban a dél-amerikai ország kormány az Egyesült Államokat gyorsabb cselekvésre sürgette. Indoklásuk szerint ugyanis a szükségállapotokról szóló törvény a kolumbiai rendőrséget csak arra jogosítja fel, hogy a gyanúsítottakat hét napra őrizetbe vegye. Ha pedig ez idő alatt nem indítják meg érdemben az eljárást, úgy a letartóztatott személyt a határidő leteltét követően szabadlábba kell helyezni, ami a büntetőeljárás — és közvetve a kábítószer-kereskedelem elleni küzdelem — sikerét is veszélyeztetheti.

A probléma súlyát átérezve, az észak-amerikai ország nagykövetsége Bogotában kijelölt egy superbiztos épületet, ahol a latartóztatásokat követően azonnal megkezdhető a „nagyhalak” gyors szabadulását meg-híúsító — érdemi büntetőeljárási cselekménynek számító — kihallgatás.

A kolumbiaiak nem nélkülözhetik az amerikai segítséget, mivel országukban az igazságszolgáltatás már régóta nem funkcionál. Erről gondoskodott a maffia: fegyveres akció áldozata lett 1981 óta napjainkig 220, neuralgikusabb ügyet tárgyaló bíró, míg lustitikaus kevésbé szilárd jellemű szolgálóit a Mammon ereje térített le az igazság útjáról. Ismét mások foglalkozásukat feladva a lelki és fizikai terror elől külföldre menekültek.

A külön csábító nyugalmát választotta átmenetileg Monica de Greiff, az új igazságügy-miniszternő is, aki hétheti közszolgálat után mon-dott le a puskaporos hordonak is beillő miniszteri bársonyszékéről. Férjével és hároméves kislányával önkéntes száműzetésbe vonult Washingtonba, ahol saját bevallása szerint a kolumbiai — amerikai közös kábítószer-ellenes platform megszilárdításán fáradozott. Távozása — elődei tragédiáira tekintettel — emberileg mindenképpen elfogadható cselekedett lenne, ha eltekinthetnénk attól az apró momentumtól, hogy tudniillik már kinevezésekor

látnia kellett: Augeiasz istállóját modern Heraklész módjára neki kell kitisztítani! Jogosnak tűnik tehát az a kritika, miszerint a 32 éves hölgy távozásával cserbenhagyta hazáját! E kemény váddal illetett politikuskő azonban másképp látta a dolgokat, és két hónapnyi észak-amerikai tartózkodás után visszatért hazájába. Lelkesedése ezúttal is csak szalmaláng volt, hiszen 1989 szeptemberében végleg (?) lemondott tisztségéről.

Míg a kormány amerikai támogatást élvezve készül megtörni a kokainbárók Kolumbia feletti uralmát, addig az ellentábor is újabb és újabb erőfeszítéseket tesz virágzó üzletének biztosítása érdekében. S hogy miben bízik a „Los Extraditables” (kiadatandók) által vezetett szervezet? Többek között abban, hogy már évek óta lefizeti a rendőrség, a katonaság, a kormányhivatalok és a gazdasági szakemberek egy jelentős részét. Óvatos becslések szerint a kolumbiai szenátus és képviselőház tagjainak egyharmada a kábítószer-csempészeketlől kap kenőpénzt. Ezenkívül csak a Medellín-kartellnek négyezer, anyagilag jól megbecsült alkalmazottja és több száz bér-gyilkosa várja ugrásra készen a nagystílu „munkáltatók” utasításait.

A maffia persze éppúgy számíthat a kokaintermésből élő földművesek támogatására, mint a városi szegények derékhadára. Ez utóbbiakat nagyvonalú gesztusaik révén nyerték meg maguknak. (Pablo Escobar például kétezer összkomfortos, kertes házat ajándékozott a medellini nincsteleneknek, míg mások állatkertet és bikaviadalt megrendezését szolgáló arénákat építettek.) Az értelmiségi körökben pedig olyan szószólói vannak az „ügynek”, mint például a Nobel-díjas író, Gabriel Garcia Márques, akinek véleménye szerint a bonanza (a kábítószer finomkodó szinonímája) a kolumbiai nép önvédelmének egyik eszköze az amerikai imperializmus elleni küzdelemben.

A kormánycsapatok által 1989 nyarán végrehajtott akciók ellentételezésül a maffia Medellínben, a Liberális és Konzervatív Pártok székházában robbantott pokolgépet. A pártközpontok elleni merénylettel egy időben bomba okozta detonáció rázta meg kilenc, állami kézben levő bank és italkiméző helyiségek falait is. Az eseményeket követően egy ismeretlen telefonáló az alábbiakat tudatta a rádióval: „Totális és abszolút háborút folytatunk a kormány, a gazdasági és politikai oligarchia, továbbá mind-azok ellen, akik bennünket üldöz-

nek.” A kolumbiai elnök válasza sem váratott sokáig magára: „Nem tágitunk addig, amíg végleg le nem győzzük a kábítószer-csempészeket. Még akkor sem, ha a barbarizmus elleni harc a lakosságnak vérvesztését, fájdalmat és bánatot okoz!”

A kolumbiai helyzetet jól ismerő realpolitikuskok a maffiával megskadt építő jellegű dialógus folytatását javasolják a kormány képviselőinek. Emlékeztetnek arra, hogy néhány évvel ezelőtt — a jelenleghez hasonló politikai helyzetben — a kokainbárók büntetlenségük garantálása fejében felhagytak volna a bódító porok forgalmazásával, és nyereségüket felajánlották az állami költségvetés számára. A kormány akkor elutasította a nem mindennapi ajánlatot, jöllehet annak elfogadása lehetőséget teremtett volna az ország 16 milliárd dolláros külföldi adósságállományának azonnali felszámolására.

A párbeszéd híveinek megítélése szerint az újbóli tárgyalások megkezdéséhez megfelelő alap lehetne a maffiózók azon kezdeményezése, amely szerint lemondának összes lefoglalt tulajdonukról az állam javára, s a jövőre nézve megszüntetnék a bonanza forgalmazásával kapcsolatos mindenféle tevékenységüket. Ezzel szemben büntetlenséget és legális társaságok alapításának lehetőségét követelik a kormánytól. Ha a Barco-rezsim az előbbi feltételeket nem fogadja el, úgy a maffia a háborút minden eszközzel a végsőkig folytatni fogja. Jelszavuk: „Inkább egy sír Kolumbiában, mint egy cella az Egyesült Államokban!”

A hatóságok részéről egy esetleges elhibázott intézkedés könnyen lehet olaj a tűzre, semmint gyógyír az egyre inkább elhatalmasodó bajra. Kétségtelen tény: az ország érdekét egy békés rendezés szolgálná a legjobban. Egyelőre azonban még nincs közeledés a két szemben álló fél között, s a jelek nem is táplálják a gyors megá-lapodás reményét.

Az utóbbi öt évben Bogota — az állam jelentősebb képviselői ellen végrehajtott terrorcselekményeket követően — mindig „nemzeti kereszties hadjáratot” hirdetett a maffia hatalmának megtörésére. Mégis (vagy talán éppen ezért) Kolumbia maradt a világ legnagyobb kokainforgalmazója. Régi igazság: az erőszak erőszakot szül. Vajon felismeri-e ezt a kolumbiai elnök, Virgilio Barco?

A történelem az élet tanítómestere lehetne Bogotában is.

CSISZÁR TIBOR